

Тетяна Середя,
здобувач кафедри
конституційного та міжнародного права
Національної академії внутрішніх справ

УДК 332.135(061.1ЄС):329.145(477)

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті досліджені актуальні питання щодо зближення українського конституційного права з міжнародним публічним правом та, зокрема, з правом ЄС, що набуває все більшого значення у зв'язку з проголошенням загальнодержавного курсу України на набуття статусу країни-члена у Європейському Союзі.

*Визначено згідно з Копенгагенськими критеріями вступ до Європейського Союзу — тільки у разі визнання та дотримання країнами-кандидатами основоположних принципів ЄС, а також обов'язкового прийняття *acquis* ЄС — сукупності цілей, принципів і норм спільної політики та законодавства ЄС.*

*Розглянуто у контексті євроінтеграції внутрішні та зовнішні відносини України, які стають дедалі важливішими на державному і громадському рівнях. З 2014 р. розпочався процес «новодемократичного устрою» в результаті конституційно-правової реформи, який започаткував новий етап конституціоналізації зовнішніх відносин — євроінтеграційний. Проаналізовано «*acquis communautaire*», яке є комплексним і диференційованим поняттям, де комплексність характеризується широтою його суттєвого змісту, символізуючи результат європейської інтеграції загалом і в окремих сферах діяльності ЄС.*

Зазначено, що конституціоналізація європейської інтеграції — це двосторонній процес обміну правовими цінностями «наддержавної» та національних правових систем. Як приклад дано новацію європейського конституціоналізму, якою є інтеграційні процеси, спрямовані на формування єдиного європейського правового простору.

Ключові слова: конституційно-правова реформа, «*acquis communautaire*», процес конституціоналізації, європейська інтеграція, Угода про асоціацію, адаптація до вимог законодавства ЄС.

Тенденція зближення українського конституційного права з міжнародним публічним правом та, зокрема, з правом ЄС, набуває все більшого значення у

зв'язку з проголошенням загальнодержавного курсу України на набуття статусу країни-члена у Європейському Союзі. Інтеграція в європейський по-

літичний, економічний і гуманітарний простір розглядається стратегічним орієнтиром і системоутворювальним чинником державно-правового розвитку.

Так, згідно з Копенгагенськими критеріями вступ до Європейського Союзу країн Центральної та Східної Європи буде можливим тільки у разі визнання та дотримання країнами-кандидатами основоположних принципів ЄС, а також обов'язкового прийняття *acquis* ЄС — сукупності цілей, принципів і норм спільної політики та законодавства ЄС, а також юридичних та інституційних механізмів їхнього впровадження. Відповідно до рішень Копенгагенського саміту Європейської Ради, для членства у ЄС країна-кандидат повинна, серед іншого, «бути спроможною прийняти на себе обов'язки, що виникають із членства, включаючи дотримання цілей політичного, економічного та валютного союзу».

Аналізуючи роль конституції в імплементації міжнародних договорів (мається на увазі також і правових актів ЄС, оскільки вони мають міжнародно-правову природу), слід підкреслити, що конституція є своєрідним «фільтром» у такому процесі, який допомагає уникнути негативних елементів і контролювати внутрішньодержавну правотворчість крізь призму загальних міжнародних стандартів, правових ідей і певних «каналів» впливу [1, с. 86].

Фактично, у Конституції України втілилася загальна тенденція розвитку системи конституціоналізму — тенденція інтернаціоналізації, що являється, передусім, у зближенні національного конституційного права з міжнародним публічним правом. Міжнародні правові документи, отримавши визнання міжнародного співтовариства, стають так званими міжнародно-правовими стандартами, що сприймаються та закріплюються в національних правових системах окремих країн [2, с. 207—208].

Як влучно зазначає Д. Терлецький, ч. 2 ст. 9 Основного Закону є застереженням при укладанні міжнародних договорів, що суперечать Конституції України,

і констатує неприпустимість укладення міжнародного договору до внесення відповідних змін до Конституції України, що, втім, не виключає взагалі такої ймовірності [3, с. 128].

Зокрема, Законом України «Про міжнародні договори України» [4] не визначено механізму застосування міжнародних договорів України, включених до системи національного законодавства, а саме — відсутній вичерпний перелік юридичних умов, за наявності яких міжнародні договори застосовуються безпосередньо. При буквальному тлумаченні ч. 1 ст. 19 Закону «Про міжнародні договори України» видається можливим віднести до такого роду юридичних умов передусім надання згоди на його обов'язковість саме Верховною Радою. На противагу ч. 2 ст. 9 Конституції України про вищу юридичну силу Конституції щодо міжнародного договору свідчить ч. 2 ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори України» щодо формулювання дії колізійної норми, а саме: «Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору».

Отож, Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС, підписана в 1994 р., стала основним документом регулювання двосторонніх відносин між Україною та ЄС. Однак її правовий статус, що не передбачав інтеграції до ЄС, суттєво відрізнявся від угод про асоціацію, що були підписані з країнами Центрально-Східної Європи, які отримали чітку європейську перспективу. Загалом Україна зобов'язалась здійснити адаптацію свого законодавства до близько 60-ти регламентів та директив ЄС у цій сфері, включаючи практику їх застосування [5, с. 49].

Звернемо увагу, що переговори між Україною та Європейським Союзом щодо укладення посиленої угоди на заміну Угоди про партнерство та співробітництво розпочалися ще у 2007 р. відповідно до Плану дій Україна—ЄС. Починаючи з

літичний, економічний і гуманітарний простір розглядається стратегічним орієнтиром і системоутворювальним чинником державно-правового розвитку.

Так, згідно з Копенгагенськими критеріями вступ до Європейського Союзу країн Центральної та Східної Європи буде можливим тільки у разі визнання та дотримання країнами-кандидатами основоположних принципів ЄС, а також обов'язкового прийняття *acquis* ЄС — сукупності цілей, принципів і норм спільної політики та законодавства ЄС, а також юридичних та інституційних механізмів їхнього впровадження. Відповідно до рішень Копенгагенського саміту Європейської Ради, для членства у ЄС країна-кандидат повинна, серед іншого, «бути спроможною прийняти на себе обов'язки, що виникають із членства, включаючи дотримання цілей політичного, економічного та валютного союзу».

Аналізуючи роль конституції в імплементації міжнародних договорів (мається на увазі також і правових актів ЄС, оскільки вони мають міжнародно-правову природу), слід підкреслити, що конституція є своєрідним «фільтром» у такому процесі, який допомагає уникнути негативних елементів і контролювати внутрішньодержавну правотворчість крізь призму загальних міжнародних стандартів, правових ідей і певних «каналів» впливу [1, с. 86].

Фактично, у Конституції України втілилася загальна тенденція розвитку системи конституціоналізму — тенденція інтернаціоналізації, що являється, передусім, у зближенні національного конституційного права з міжнародним публічним правом. Міжнародні правові документи, отримавши визнання міжнародного співтовариства, стають так званими міжнародно-правовими стандартами, що сприймаються та закріплюються в національних правових системах окремих країн [2, с. 207—208].

Як влучно зазначає Д. Терлецький, ч. 2 ст. 9 Основного Закону є застереженням при укладанні міжнародних договорів, що суперечать Конституції України,

і констатує неприпустимість укладення міжнародного договору до внесення відповідних змін до Конституції України, що, втім, не виключає взагалі такої ймовірності [3, с. 128].

Зокрема, Законом України «Про міжнародні договори України» [4] не визначено механізму застосування міжнародних договорів України, включених до системи національного законодавства, а саме — відсутній вичерпний перелік юридичних умов, за наявності яких міжнародні договори застосовуються безпосередньо. При буквальному тлумаченні ч. 1 ст. 19 Закону «Про міжнародні договори України» видається можливим віднести до такого роду юридичних умов передусім надання згоди на його обов'язковість саме Верховною Радою. На противагу ч. 2 ст. 9 Конституції України про вищу юридичну силу Конституції щодо міжнародного договору свідчить ч. 2 ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори України» щодо формулювання дії колізійної норми, а саме: «Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору».

Отож, Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС, підписана в 1994 р., стала основним документом регулювання двосторонніх відносин між Україною та ЄС. Однак її правовий статус, що не передбачав інтеграції до ЄС, суттєво відрізнявся від угод про асоціацію, що були підписані з країнами Центрально-Східної Європи, які отримали чітку європейську перспективу. Загалом Україна зобов'язалась здійснити адаптацію свого законодавства до близько 60-ти регламентів та директив ЄС у цій сфері, включаючи практику їх застосування [5, с. 49].

Звернемо увагу, що переговори між Україною та Європейським Союзом щодо укладення посиленої угоди на заміну Угоди про партнерство та співробітництво розпочалися ще у 2007 р. відповідно до Плану дій Україна—ЄС. Починаючи з

2007—2012 років відбулося 21 засідання щодо Угоди про асоціацію та розділу Угоди про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. А вже 2011 р. на Саміті Україна—ЄС було оголошено звернення переговорів щодо Угоди про асоціацію (УПС) [6]. Підписання даної угоди відбувалось у кілька етапів.

21 березня 2014 р. під час Позачергового Саміту Україна—ЄС було підписано політичну частину Угоди про асоціацію, а 27 червня 2014 р. в ході засідання Ради ЄС Президентом України П. Порошенком та керівництвом Європейського Союзу і главами держав та урядів 28 держав—членів ЄС була підписана економічна частина Угоди про асоціацію.

Але в даний час УПС втратила чинність у зв'язку з ратифікацією Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 16.09.2014 р. [7]. Угода про асоціацію є продовженням розвитку відносин і спрямована на політичну асоціацію, а також економічну інтеграцію. Дана Угода передбачає підтримку ЄС реформ в Україні у багатьох сферах життя, проводить посилену співпрацю в зовнішній політиці і політиці безпеки, а також приділяє повагу основним демократичним принципам та верховенству права зокрема.

Практичним інструментом підготовки до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС до моменту набуття чинності є Порядок денний асоціації Україна—ЄС (ПДА) [8]. Зазначений документ визначає спільні дії сторін щодо політичного діалогу, у сферах зовнішньої політики, юстиції та безпеки, економічного та секторального співробітництва на принципах спільної з ЄС участі, відповідальності та оцінки.

Звернемо увагу, що підписання політичної та економічної частин Угоди про асоціацію Україна—Європейський Союз покликане забезпечити якісно новий, поглиблений формат відносин між Україною та ЄС. Угода стала унікальним

двостороннім документом, який виходить далеко за рамки подібних угод, укладених ЄС свого часу з країнами Центральної та Східної Європи. Вона не лише закладе якісно нову правову основу для подальших взаємин між Україною та ЄС, а й слугуватиме стратегічним орієнтиром для проведення системних соціально-економічних реформ в Україні, широкомасштабної адаптації законодавства України до норм і правил ЄС.

Отож, відносини внутрішні та зовнішні у контексті євроінтеграції України стають дедалі важливішими на державному і громадському рівнях. З 2014 р. розпочався процес «новодемократичного устрою» в результаті конституційно-правової реформи, який започаткував новий етап конституціоналізації зовнішніх відносин — євроінтеграційний.

Щодо процесу конституціоналізації європейської інтеграції було виявлено незначну кількість наукових досліджень, зокрема таких учених як: М. Баймуратов, О. Батанов, И. Бондарь, М. Дамірлі, В. Зорькін, В. Кампо, П. Мартиненко, О. Олійник, М. Орзіх, Я. В. Чернопищук, А. Шайо, В. Шаповал та ін.

Як обґрунтовано підкреслює Я. В. Чернопищук, конституціоналізація суспільних відносин, залежно від органів державної влади, може здійснюватись як на рівні політичних суб'єктів, так і на рівні судових органів — через формування ними правових позицій, прецедентів. Останнє більшою мірою стосується діяльності конституційних судів з урахуванням специфіки їх юрисдикції (формуючи свої позиції, саме вони і конституціоналізують певні відносини). Тенденція конституціоналізації суспільних відносин стосується як публічного, так і приватного права. Так, наприклад, у публічному конституціоналізація обумовлена розширенням конституційного захисту, зокрема громадянських та політичних прав і свобод громадян, а також компетенційними спорами органів державної влади. Що ж до конституціоналізації приватного права, то в даному випадку вихідне положення ба-

зується на опосередкованій дії конституційних норм у визначенні та захисті особистих прав та інтересів громадян. Оскільки основні права громадян є системою цінностей, яка розглядається як вихідне конституційне положення, що впливає на усі галузі права, має пріоритет у розвитку законодавства, державного управління, правосуддя, тому кожна цивільно-правова чи соціально-правова норма має бути сумісною з цією системою і трактуватися відповідно до її духу [9, с. 176].

На думку П. Мартиненка, проблема конституціоналізації зовнішніх відносин — це не тільки проблема визначення інститутів влади в конституційному механізмі здійснення зовнішньої політики, а й проблема впливу «зовнішнього фактора» на розвиток вітчизняного конституціоналізму [10, с. 256].

Поділяючи думки вчених, зазначимо, що конституціоналізація європейської інтеграції — це двосторонній процес обміну правовими цінностями «наддержавної» та національних правових систем. Прикладом є новація європейського конституціоналізму, якою є інтеграційні процеси, спрямовані на формування єдиного європейського правового простору. Реагування основних законів держав Європи на зміни, що відбуваються на континенті, здійснюються шляхом внесення до них поправок. Однак характер поправок різнорідний. В конституціях одних держав він пов'язаний з виборчим правом (вибори членів Європарламенту), як, наприклад, у Бельгії та Ірландії. В конституціях інших — з передачею певних повноважень держави міжнародним організаціям (Данія, Іспанія, Люксембург). У третіх закріплюється необхідність інформування держави про намічені стосовно неї рішення інститутів ЄС (Фінляндія, Швеція).

Тенденція до конституціоналізації права міждержавного об'єднання вже відмічається багатьма вітчизняними та закордонними вченими. На думку одних, вона полягає в тому, що національні норми конституційного права фактично переходять у право міждержавного

об'єднання та укріплюються в ньому. Прикладом щодо цього може бути вже наведений процес, пов'язаний з розробкою проектів Конституції ЄС. Інші вчені визначають приблизно наступне: «Конституціоналізацію права міждержавного об'єднання можна визначити як процес впливу норм та принципів конституційного права різних країн у цілому на норми права міждержавного об'єднання» [11, с. 655].

Як доречно відзначив В. Л. Федоренко, феноменологія зрізу системи конституційного права пояснюється процесами глобалізації й універсалізації міждержавних відносин, а також утвердження наднаціонального конституційного права — конституційного права Європейського Союзу [12, с. 24].

В. Кампо звертає увагу, що на сучасному етапі конституціоналізації суспільних відносин держава має вирішити складні завдання щодо модернізації та реформування складових її конституційно-правового життя. Одним із таких завдань є зміцнення конституційних засад зовнішніх відносин України, де роль конституційного механізму влади особливо важлива, зокрема з огляду на євроінтеграційні процеси в державі, яка проголосила за мету вступ до Європейського Союзу. В цих умовах конституціоналізація зовнішніх відносин переслідує кілька цілей:

1) зробити конституційно-правові відносини органів державної влади у сфері зовнішніх відносин прозорішими та відкритішими, а отже, й прогнозованишими;

2) надати зовнішнім відносинам України більш надійне конституційно-правове забезпечення, незалежно від партійного складу уряду та парламентської більшості у Верховній Раді України;

3) перетворити зовнішні відносини України та Європейського Союзу на їх внутрішні відносини шляхом вступу України до ЄС [13, с. 53].

Звернемо увагу, що точніше характеризує природу феномена конституціоналізації М. П. Орзіх: «...конституціоналізація — процес, орієнтований не

тільки на приведення суспільних відносин у відповідність до конституційних вимог та постулатів, а й на «примішування» конституційних ідей і норм до іногалузових правовідносин» [14, с. 122].

Зазначимо, що в контексті європейської інтеграції конституціоналізація полягає у запозиченні конституційно-правових цінностей та нормативів правових систем країн—членів Європейського Союзу, що породжує ефект віддзеркалення процесів конституціоналізації у формуванні уніфікованого правового акта конституційного характеру.

У Конституції України, як зазначають М. П. Орзіх та А. Р. Крусян, втілюється загальна тенденція розвитку системи конституціоналізму — тенденція інтернаціоналізації, що виражається, передусім, у зближенні національного конституційного права з міжнародним публічним правом. Міжнародні правові документи, отримавши визнання міжнародного співтовариства, стають так званими міжнародно-правовими стандартами, що сприймаються та закріплюються в національних правових системах [15, с. 207].

З цього приводу В. Опришко зазначає: «Правові системи Євросоюзу та європейських міжнародних організацій у цілому мають узгоджене спільне правове поле, яке сприятиме їх співробітництву при вирішенні інтеграційних проблем, що зараз існують в Європі. Ці системи можна розглядати як невід’ємні складові єдиного європейського права, частиною і ядром якого поступово стає право Євросоюзу. Це пояснюється тим, що в ньому акумулюються і консоліднуються норми та принципи, які регулюють діяльність європейських міжнародних організацій» [16].

На думку Р. А. Петрова, «*acquis communautaire*» є комплексним і диференційованим поняттям, де комплексність характеризується широтою його суттєвого змісту, символізуючи результат європейської інтеграції загалом і в окремих сферах діяльності ЄС, а диференційованість виявляється в зміні обсягу поняття залежно від сфери застосу-

вання інститутами ЄС. У сфері внутрішньої політики ЄС обсяг *acquis communautaire* містить у собі все те, що було досягнуто Співтовариством і Союзом і становить основу правової системи ЄС й інституційного ладу, — своєрідна «правова спадщина» ЄС, складові якої (правила, норми і принципи) не можуть бути оскаржені чи анульовані без шкоди для наднаціональної і міжурядової природи ЄС. У сфері співробітництва з країнами, що претендують на членство чи привілейоване партнерство з ЄС, *acquis communautaire* являє собою усе, що було досягнуто в рамках пріоритетних напрямів на момент вступу країни-кандидата до ЄС. У юридичному розумінні поняття «*acquis communautaire*» є тотожним поняттю «правова система» [17, с. 145].

Неодмінною умовою успішної реалізації Україною своїх можливостей є її активне та повномасштабне входження до світового співтовариства. Долаючи кризові явища в суспільстві, Україна спирається на фундаментальні загальнонаціональні інтереси, відповідно до яких визначено засади, напрями, пріоритети та функції її зовнішньої політики.

З метою підвищення рівня відкритості та демократичності проведення конституційної реформи та з урахуванням висновків Венеціанської Комісії Президентом України створено Конституційну Комісію для підготовки пропозицій щодо вдосконалення політичної системи та внесення змін до Конституції України. Підкреслимо, що наша держава постійно інформує ЄС про виконання ПДА, в ході моніторингу виконання ПДА враховуються оцінки ЄС та держав—членів ЄС, зокрема щорічні звіти ЄК та Європейської служби зовнішніх дій щодо імплементації Європейської політики судівства в Україні.

Окремо хочемо звернути увагу та проаналізувати Угоду про асоціацію та Угоду про партнерство та співробітництво. Угода про асоціацію [18], як і УПС [19], є двостороннім міжнародним публічним договором, який визначає режим міжнародного співробітництва між Україною

та ЄС і його 28-ма державами-членами. У теорії європейського права такого типу договори відносять до «змішаних угод», оскільки їх предмет повністю не охоплюється виключною компетенцією Союзу, а отже, низка його норм стосується спільної компетенції ЄС і держав-членів [20, с. 458]. Саме ця обставина зумовлює особливості процесу висловлення згоди на обов'язковість цієї Угоди, що має відбуватися як на рівні Союзу, так і у кожній з його держав-членів за їх конституційним законодавством.

Передусім варто звернути увагу, що Угода про асоціацію, як і УПС, не встановлює жодних юридичних зобов'язань для сторін щодо набуття членства Україною в Європейському Союзі. У преамбулі Угоди про асоціацію однозначно наголошується, що «ця Угода не визначає наперед і залишає відкритим майбутній розвиток відносин Україна—ЄС».

Так, на сьогодні ЄС має асоціативні відносини з близько 100 країнами світу: як із тими, що розвиваються (наприклад, Угода Котону між ЄС і 78 країнами Африки, Карибського і Тихоокеанського басейнів 2000 р.), так і з високорозвиненими країнами (приміром, галузеві угоди, що встановлюють асоціативні відносини між ЄС і Швейцарією) [21, с. 91].

Аналіз предмета досліджуваних договорів дозволяє дійти висновку, що предмет Угоди про асоціацію є значно ширшим за предмет УПС. Окрім традиційних сфер двостороннього співробітництва — економічної (у тому числі торговельної, інвестиційної, комерційної), соціальної, культурної, науково-технічної, Угода регулює питання співпраці у сфері зовнішньої та безпекової політики, військового співробітництва, юстиції, розвитку людського потенціалу, громадянського суспільства тощо.

Ключовим елементом успішної інтеграції України до ЄС є досягнення певного рівня узгодженості законодавства нашої країни з правовими нормами Євросоюзу. Зближення українського законодавства із сучасною європейською системою права забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної,

культурної активності громадян України, економічний розвиток держави в рамках ЄС і сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян, приведенню його до рівня, що склався у державах—членах ЄС, а також створить необхідні передумови для отримання Україною статусу асоційованого члена Євросоюзу, що є головним зовнішньополітичним пріоритетом України [22, с. 7].

Доцільно здійснити наступне, щоб оптимізувати процес гармонізації законодавства України із законодавством ЄС:

— перекласти українською мовою директиви та інші акти ЄС;

— сформувати інформаційно-пошукову систему законодавства ЄС, до якого має бути адаптоване законодавство України;

— провести належну професійну підготовку фахівців, у тому числі юристів, які мають безпосередньо забезпечувати процес зближення законодавства;

— розробити глосарій термінів законодавства ЄС, за допомогою яких можна було б здійснити перехід до застосування разом із країнами—членами ЄС уніфікованої юридичної і спеціальної термінології.

Висновки. Враховуючи зазначене, можна зробити висновок, що чинна законодавча база України є суперечливою, нестабільною, а тому недосконалою. Однак у ЄС особливого значення надають саме якості правових актів. Рада ЄС прийняла спеціальне рішення з приводу правил їх підготовки, за якими правовий акт має бути: чітким, недвозначним, без надмірного застосування скорочень, не містити жаргонних висловів, надто довгих фраз, незрозумілих посилань на інші тексти, що ускладнюють його читання. Україні також потрібно враховувати економічні, політичні та соціальні наслідки прийняття відповідних актів законодавства, адаптованих до вимог законодавства ЄС.

Одним із шляхів розв'язання зазначеної проблеми в Україні є законодавче врегулювання процесу прийняття нормативно-правових актів суб'єктами нормотворення та врахування положень, що необхідною умовою й головним

принципом нормотворчого процесу є законність як об'єктивна властивість права загалом. Отже, створюючи національну державну правову систему відповідно до норм ЄС, необхідно одночасно з адаптацією вже наявних законів прий-

мати нові, узгоджені з правовим полем ЄС, законодавчі акти. Важливо зважити на те, що процес адаптації законодавства України вимагає злагодженої співпраці всіх гілок влади.

Список використаних джерел

1. Волошин Ю. Інтернаціоналізація сучасного конституційного права: деякі теоретичні й практичні проблеми // Часопис Київ. ун-ту права. — 2007. — № 4. — С. 82—88.
2. Орзих М. Ф., Крусян А. Р. Современный конституционализм в Украине. Введение в украинское конституционное право: монографія. — Киев: Алерта, 2006. — 327 с.
3. Терлецький Д. С. Конституційно-правове регулювання дії міжнародних договорів в Україні: монографія. — О.: Фенікс, 2009. — 232 с.
4. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
5. Даниленко Л. І., Поліщук І. В. Перспективи та виклики євроінтеграційних процесів для України: навч.-метод. матеріали. — Київ: НАДУ, 2013. — 132 с.
6. Угода про асоціацію між Україною, Європейським Союзом та їх державами-членами від 27.06.2014 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
7. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1678-18/paran2#n2>.
8. Порядок денний асоціації Україна—ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію від 20.11.2009 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_990.
9. Чернопищук Я. В. Конституціоналізація європейської інтеграції: етимологія змісту // Держава і право: зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки. — Вип. 49. — Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. — С. 174—179.
10. Мартиненко П. Ф. Насиченість державного права України міжнародним правовим порядком: конституційний аспект // Конституція і конституціоналізм: вибіркові проблеми: зб. наук. пр. / відп. ред. П. Ф. Мартиненко і В. М. Кампо. — Київ: Купріянова, 2007. — С. 256.
11. Курс конституційного права України. Основи теорії конституційного права. Обсяг часті: учебник / под ред. М. А. Баймуратова, А. В. Батанова. — Т. 1. — Х.: Одиссей, 2008. — С. 655.
12. Федоренко В. Л. Теоретико-методологічні проблеми системи сучасного конституційного права України // Право України. — 2007. — № 2. — С. 24.
13. Кампо В. Конституціоналізація зовнішніх відносин України: євроінтеграційний аспект // Вісник Конституційного Суду України. — 2007. — № 6. — С. 53.
14. Орзих М. П. Конституціоналістика у складі юридичних терміно-понять // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — О.: Юрид. літ., 2009. — Т. VIII. — С. 122.
15. Орзих М. Ф., Крусян А. Р. Современный конституционализм в Украине. Введение в украинское конституционное право: монографія. — Київ: Алерта, 2006. — С. 207.
16. Опришко В. Право Європейського Союзу та його сутність // Правове регулювання економіки: зб. наук. пр. — Київ: КНЕУ, 2002. — Вип. 3. — С. 11—12.
17. Петров Р. Еволюція поняття «acquis communautaire» в праві Європейського Союзу // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. — 2012. — № 4. — С. 145—148.
18. Угода про асоціацію між Україною, Європейським Союзом та їх державами-членами від 27.06.2014 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
19. Угода про партнерство і співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/998_012 (втратив чинність 27.06.2014 р.).
20. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. В. І. Муравйова. — Київ: Юрінком Інтер, 2011. — 704 с.

21. Стрельцова О. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: передумови, проблеми і перспективи // Право України. — 2012. — № 3—4. — С. 87—97.

22. Серета Т. М., Мозоль С. А. Сучасний стан та умови гармонізації законодавства України і Європейського Союзу // Митна справа. — 2013. — № 1 (85). — Ч. 2. Кн. 1. — С. 3—8.

Серета Тат'яна. Конституційно-правові основи інтеграції законодавства України к законодавству Європейського Союзу.

В статті досліджені актуальні питання по сближенню українського конституційного права с міжнародним публічним правом и, в частности, с правом ЕС, что приобретает все большее значение в связи с провозглашением общегосударственного курса Украины на приобретение статуса страны-члена в Европейском Союзе.

*Определено согласно Копенгагенским критериям вступление в Европейский Союз — только в случае признания и соблюдения странами-кандидатами основополагающих принципов ЕС, а также обязательного принятия *acquis* ЕС — совокупности целей, принципов и норм общей политики и законодательства ЕС.*

Отмечено, что конституционализация европейской интеграции — это двусторонний процесс обмена правовыми ценностями «надгосударственной» и национальных правовых систем. В качестве примера дана новация европейского конституционализма, которой являются интеграционные процессы, направленные на формирование единого европейского правового пространства.

Ключевые слова: конституційно-правовая реформа, «*acquis communautaire*», процесс конституціоналізації, європейська інтеграція, Сogлашение об асоціації, адаптація к требованиям законодательства ЕС.

Sereda Tetyana. Constitutional and legal framework of integration of Ukraine to EU legislation.

The article examined topical issues on the approximation of Ukrainian constitutional law and public international law, in particular the EU law that is becoming increasingly important due to the proclamation of national Ukraine's course towards becoming a Member State of the European Union.

*Determined in accordance with the Copenhagen criteria for accession to the European Union only if the recognition and respect for the candidate countries the fundamental principles of the EU and the mandatory adoption of the EU *acquis* — set goals, principles and standards and common policy of the EU.*

Indicated that European integration — a two-way process of sharing legal values «supranational» and national legal systems. As an innovation of European constitutionalism, which is the integration processes aimed at creating a single European legal space.

Keywords: constitutional and legal reform, «*acquis communautaire*», process of European integration, the Association Agreement, adaptation to EU legislation.